

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 Oslo

Vår saksbehandler/tlf.
Tronn Øistein Hansen, 22037099

Vår ref.
14/10962-2
Deres ref.
14/2084

Oslo,
22.01.2015

Kommentarer til "Forslag til endringer i naturgassloven"

EU og Norge besluttet i EØS-komiteemøte den 2. desember 2005 at Norge skulle ha status som "umodent marked" fra 10. april 2004 i henhold til gassdirektivet. Dette under henvisning til at Norge den gang hadde "kun 40 km med distribusjonsnett for gass på Karmøy som var operativt og et fåtall mottaksstasjoner for LNG". Norge fikk derfor unntak fra gassdirektivet i 10 år med hensyn til konkurranse gjennom tredjepartsadgang til infrastrukturen. Dette unntaket utløp 10. april 2014 og EUs gassdirektiv er nå under implementering i Norge.

På bakgrunn av at Norge har store mengder ren og "billig" vannkraft har naturgass blitt sett på som en energikilde som er bedre egnet til eksport enn til bruk i Norge. Bruken av naturgass i Norge er lavere enn i de fleste andre land og man har derfor valgt å eksportere mesteparten av det som blir produsert. Inntekten fra eksporten er høy og konkurrerer med eventuelle salg til brukere i Norge. Så lenge skattesatsen er høyere i oljebransjen enn i industri på land, vil myndighetene foretrekke maksimal eksport, som er forventet å gi høyere inntekt og lavere risiko. Det har likevel vært et tilbakevendende politisk tema at mer av naturgassen burde brukes innenlands, noe som også har vært ønsket av industrien. Over de siste 20 år har imidlertid de fleste forsøk på salg til industri strandet, som regel på grunn av pris. Til dette er å bemerke at naturgass på kontinentet har vært tilgjengelig for industrielle kunder til langt lavere priser enn hva norske kunder har blitt tilbudt.

Norske brukere av naturgass har derfor hatt store forventninger til implementeringen av EUs 3. gassdirektiv i det norske lovverket.

Gassdirektiv 2009/73/EF erstatter 2. gassdirektiv 2003/55/EF, som igjen erstattet det første gassdirektiv 98/30/EF. Det nye direktivet er ment å videreføre prosessen med å etablere et konkurransebasert, sikkert og miljømessig bærekraftig indre marked for gass. Direktivet stiller blant annet strengere krav til skille mellom monopolbaserte rørledningsaktiviteter og konkurransebaserte produksjons- og salgsaktiviteter enn det som var tilfelle under 2. gassdirektiv. Det nye direktivet har også enkelte særskilte bestemmelser med relevans for LNG-omsetningen.

EUs gassdirektivs intensjoner er å sikre brukerne tilgang på gass til ulike energiformål, sikre markedsaktørene likeverdige konkurranseforhold gjennom likeverdig tilgang til infrastruktur, beskytte forbrukerne mot utilbørlig bruk av markedsrett, samt å sikre et fungerende marked gjennom transparente, markedsforhold. Direktivet pålegger nasjonalstaten å etablere et uavhengig tilsynsorgan – en regulator – som skal sørge for at direktivet etterleves i henhold til intensjonen. I direktivet fastsettes felles regler for transmisjon, distribusjon forsyning og lagring av naturgass. Det fastlegger regler for hvordan sektoren for naturgass skal organiseres og fungere, hvordan det oppnås adgang til markedet samt hvilke kriterier som skal anvendes ved utstedelse av godkjenninger til transmisjon, distribusjon, forsyning og lagring av naturgass, samt hvordan systemene skal drives.

Ved riktig implementering av EUs gassdirektiv vil norske brukere kunne få tilgang til naturgass langt billigere enn i dag og til de samme betingelser som kunder ellers i Europa. Det er derfor viktig at OED legger til rette for at intensjonene i direktivet følges.

Det er i så måte spesielt tre punkter i OEDs forslag til endring av naturgassloven som Forskningsrådet ønsker å kommentere på:

1. Det vil være svært uheldig hvis småskaladistribusjon av LNG ikke blir underlagt 3. gassdirektiv siden dette er den vanligste distribusjonsform for naturgass i Norge. Ved å stille krav om at en distribusjonssystemoperatør i Norge må ha minst 100.000 tilknyttede kunder vil direktivets krav på dette området bortfalle for alle norske distribusjonsselskap. Dette vil i praksis medføre at det fortsatt ikke blir noen konkurranse i markedet for distribusjon av LNG. En slik konkurranse er helt nødvendig på tvers av leverandørenes nåværende forsyningsområder. Også nye aktører må sikres adgang. Felles infrastruktur i form av tankanlegg og rørsystem må drives uavhengig av leverandørene, slik at konkurranse ikke kan motarbeides eller hindres. Kravet om antall tilknyttede kunder for distribusjonsselskapene bør derfor senkes vesentlig.
2. Det er uheldig at NVE foreslås som regulator siden dette er en institusjon som også har ansvaret for distribusjon av elektrisk energi og således er i et markedsmessig konkurranseforhold til gassmarkedet. Uten svært tette skott mellom elektrisitets- og gassdelen av NVE vil selskapet fort komme opp i interessekonflikter.
3. Departementet henviser til Konkurransetilsynet for å sikre overholdelse av de generelle konkurransereglene i det norske markedet. Dette er en rolle som er tillagt Regulator ellers i Europa og dette bør gjøres også i Norge.

Med vennlig hilsen
Norges forskningsråd

Siri Helle Friedemann
Avdelingsdirektør

Divisjon for energi, ressurser og miljø

Tronn Øistein Hansen
Spesialrådgiver

